

**Výukový materiál zpracován v rámci projektu
EU peníze školám**

Religionistika

Mgr. Silvie Gregořicová

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34. 0418

Číslo klíčové aktivity: III/2

Název klíčové aktivity: Inovace a zkvalitnění výuky
prostřednictvím ICT

Číslo materiálu: VY_32_INOVACE_41-51

Vzdělávací oblast:	Světová náboženství, religionistika
Tematická oblast:	Religionistika jako vědní disciplína; Národní a světové nábožensko- filosofické systémy; Vývoj křesťanství
Předmět:	Společenský základ
Výstižný popis způsobu využití, případně metodické pokyny:	Soubor je tvořen 11 pracovními listy. Každý student obdrží jeden pracovní list (v elektronické podobě), se kterým individuálně pracuje. Při práci potřebuje student přístup na internet. Některé úkoly jsou určeny k práci ve skupinách. Po individuální práci následuje kontrola, diskuze, popřípadě oprava odpovědí. Vypracování všech úkolů jednoho pracovního listu, kontrola a diskuze zabere minimálně 30 minut.
Klíčová slova:	Religionistika, křesťanství, Bible, Ježíš, judaismus, islám, konfucianismus, hinduismus, buddhismus, šintoismus, taoismus
Druh učebního materiálu:	Pracovní listy

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Silvie Gregořicová.

Obsah

1. Religionistika: statistika (VY_32_INOVACE_41)	4
2. Religionistika: symboly (VY_32_INOVACE_42)	7
3. Religionistika: Bible (VY_32_INOVACE_43).....	9
4. Religionistika: Ježíš (VY_32_INOVACE_44)	11
5. Religionistika: islám, judaismus (VY_32_INOVACE_45)	13
6. Religionistika: hinduismus (VY_32_INOVACE_46).....	15
7. Religionistika: buddhismus (VY_32_INOVACE_47).....	18
8. Religionistika: šintoismus (VY_32_INOVACE_48)	20
9. Religionistika: konfucionismus, taoismus (VY_32_INOVACE_49)	22
10. Religionistika: opakování (pojmy) (VY_32_INOVACE_50).....	24
11. Religionistika: opakování (křížovka) (VY_32_INOVACE_51).....	26
12. Zdroje textů, obrázků	28

1. Religionistika: statistika (VY_32_INOVACE_41)

I. Odhadněte, kolik procent obyvatel se označuje za věřící, kolik za nevěřící a kolik za ateisty (v procentech).

věřící .....%

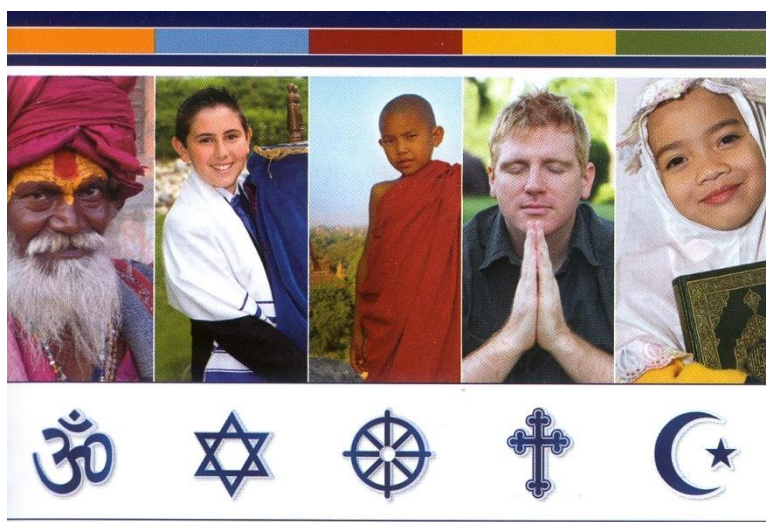
nevěřící .....%

ateisti .....%

II. Seřad'te uvedené vyznavače náboženství od nejpočetnějších po nejméně početné.

muslimové, sikhové, křesťané, židé, buddhisté, nová náboženská hnutí, hinduisté, tradiční čínské náboženství, tradiční lokální náboženství

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....

III. Vyhledejte správné odpovědi na internetu.

IV. přečtěte si výsledky výzkumu ČSÚ vztahující se k obyvatelstvu ČR a jejich vztahu k náboženství.

Z celkového počtu 3,3 milionu občanů, hlásících se k církvi či k víře vyjádřil největší počet osob svůj vztah k Církvi římskokatolické. 2 741 tisíc těchto věřících představuje o něco více než jednu čtvrtinu všech obyvatel (26,8 %) a na celkovém počtu věřících se podílí čtyřmi pětinami (83,4 %). Tento více než čtyř pětinový podíl věřících Církve římskokatolické na celkovém počtu věřících se bez ohledu na vývoj jejich absolutního počtu, podle výsledků všech sčítání od roku 1918, udržoval prakticky po celé toto období. Ke změnám relací docházelo tedy především u kategorie osob bez vyznání a pak u jiných církví. Nejnižšího podílu z věřících (81,3 %) dosáhly osoby římskokatolického vyznání v roce 1950, kdy naopak počet osob hlásících se především k Československé církvi husitské překročil hranici jedné desetiny (11,3 %) všech věřících. Vliv na tuto skutečnost měla kromě změny skladby obyvatel dané odsunem z velké části římskokatolických Němců také atmosféra této doby, kdy se především Církev římskokatolická stávala postupně stále méně přijatelnější pro tehdejší vedení společnosti.

Téměř devadesát procent všech věřících (88,9 %) se hlásilo k Církvi římskokatolické v roce 1991, kdy přetrvával pohled na tuto komunitu jako na jednu z odpůrců předlistopadového režimu. V průběhu následujícího desetiletí pak její podíl na úhrnu o pět procentních bodů poklesl. Dominantní postavení této církve u nás má své historické souvislosti a je spojeno, rovněž dlouhodobě, se značnou konfesní roztržitostí zbývajících věřících.

Tab. 1 Skladba obyvatelstva podle náboženského vyznání v roce 1950 a v letech 1991 a 2001

Ukazatel	1950		1991		2001		Index 2001/1991
	absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%	
Věřící celkem	8 353 282	93,9	4 523 734	43,9	3 288 088	32,2	72,7
z toho:							
Církev československá husitská	946 497	10,8	178 036	1,7	99 103	1	55,7
Církev římskokatolická	6 792 651	76,4	4 021 385	39	2 740 780	26,8	68,2
Českobratrská církev evangelická	401 729	4,5	203 996	2	117 212	1,2	57,5
Ostatní	212 405	2,4	120 317	1,2	330 993	3,2	275,1
z toho:							
Nábož. Spol. Svědkové Jehovovi	x	x	14 575	0,1	23 162	0,2	158,9
Pravoslavná církev v českých z.	50 063	0,6	19 354	0,2	22 968	0,2	118,7
Slezská evangelická církev a. v.	57 807	0,6	33 130	0,3	14 020	0,1	42,3
Osoby bez vyznání	519 962	5,8	4 112 864	39,9	6 039 991	59	146,9
Nezjištěno	22 889	0,3	1 665 617	16,2	901 981	8,8	54,2
Obyvatelstvo celkem	8 896 133	100	10 302 215	100	10 230 060	100	99,3

Podíly dvou dalších v republice nejvýznamnějších církví - evangelické a československé jsou řádově odlišné a po roce 1989 se pohybují pod úrovní pěti procent všech věřících osob. V roce 2001 se hlásilo k oběma kolem sta tisíc obyvatel představujících přibližně jedno procento z celkového úhrnu. Věřících Českobratrské církve evangelické bylo 117 tisíc (3,7 % z počtu věřících) a osob hlásících se k Církvi československé husitské 99 103 (3,0 %). Zatímco do roku 1950 počet jejich věřících jak absolutně tak také relativně vzrůstal, v roce 1991 u obou došlo k výraznému poklesu. Další úbytek věřících obou církví zaznamenalo sčítání v roce 2001, přičemž z dlouhodobého pohledu byl výraznější především u Církve československé husitské.

Víceméně opačně tomu bylo v minulém desetiletí u většiny ostatních církví a náboženských společností. Ke všem dalším, mimo tři výše uvedených, se v roce 1991 přihlásilo v úhrnu 120 tisíc věřících, kteří se o deset let později zvýšili na celkem 330 tisíc osob. Tento přírůstek představuje index 275,1 %. Z většího počtu církví a společností tohoto souboru lze připomenout především náboženské komunity překračující svým počtem věřících hranici deset tisíc. Jsou to jednak dvě evangelické církve - Evangelická církev augsburského vyznání v ČR a Slezská církev evangelická augsburského vyznání, které nalezneme zejména v severovýchodní části Moravskoslezského kraje. Dále to je Pravoslavná církev v českých zemích, která působí, při mírně vyšší koncentraci věřících v Praze a v Ústeckém kraji, po celé republice. Těsně pod uvedenou hranicí, s více než devíti tisíci věřícími jsou Církev bratrská a Církev adventistů sedmého dne.

Z u nás neetablovaných, často nekřesťanských církví a společností, překračuje uvedený počet především Náboženská společnost Svědkové Jehovovi. K té se přihlásilo při tomto sčítání 23 tisíc osob, což ji řadí na čtvrté místo co do četnosti v pořadí církví. Tento počet současně rovněž ukazuje na jeden z nejvyšších přírůstků, neboť to je o téměř tři pětiny více než kolik bylo těchto věřících sečteno v roce 1991. Příznivci této společnosti jsou přitom poměrně stejnoměrně, s ohledem na počet obyvatel, rozděleni podle jednotlivých krajů. Ze světových náboženství je početně nejvíce zastoupen buddhismus s téměř 7 000 věřícími a také islám, ke kterému se hlásí 3 700 osob.

Pro úplnost našeho hodnocení, zvláště při srovnávání s minulými údaji např. z období první republiky, je nutné rovněž připomenout kategorii osob, které údaj týkající se náboženství a víry nevyplnily. Až do roku 1950 byly počty těchto osob velice nízké. V roce 1921 a 1930 se počet osob s nezjištěným údajem o náboženském vyznání pohyboval kolem 1 500 a představoval asi jednu setinu procenta všech obyvatel. V roce 1950 byl jejich počet vyšší, ale necelých 23 tisíc tvořilo stále jen tři desetiny procenta. Počty osob se v této kategorii výrazně zvýšily při sčítáních v roce 1991 a 2001, kdy občan mohl ve smyslu příslušné právní úpravy zodpovědět otázku po náboženské víře podle svého rozhodnutí. To pak znamenalo i na tuto otázku neodpovědět a údaj tedy nevyplnit. Pohnutky, které dotyčné osoby k tomuto kroku vedly mohly být samozřejmě různé a je skutečností, že mezi nimi mohly být i osoby věřící. I tuto skutečnost je potřebné při pohledu na uváděné počty věřících brát v úvahu.

Zveřejněno dne: 6.8. 2003

Data jsou platná ke dni zveřejnění publikace.

V. Jaký je váš vztah k náboženství? Jste věřící, ateista? K jaké se hlásíte církvi?

[illegible]

II. Poznáte, jakému náboženství patří uvedené symboly? Své odpovědi zapište pod obrázky.

[2]

[3]

[4]

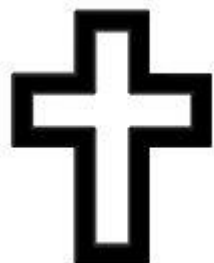
[5]

[6]

[7]

[8]

[9]

[10]

[11]

III. Svůj odhad symbolů si ověřte na internetu.

IV. Co který symbol představuje, prezentuje?

3. Religionistika: Bible (VY_32_INOVACE_43)

I. Vyhledejte: a) co znamená slovo Bible; b) z jakých částí se Bible skládá; c) jakým jazykem byla napsána.

II. Přečtěte si následující výroky a odpovězte, zda jsou podle Vás pravdivé nebo nepravdivé.

1. Eva svedla Adama jablkem

PRAVDA   NEPRAVDA

3. David zabil Goliáše

PRAVDA   NEPRAVDA

2. Eden označuje Ráj

PRAVDA   NEPRAVDA

4. Šesté přikázání Desatera zní: Nezabiješ.

PRAVDA   NEPRAVDA

III. Kdo je na obrázcích? Jak to souvisí s Bibli?

[12]

[13]

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

4. Religionistika: Ježíš (VY_32_INOVACE_44)

I. Kdo byl Ježíš? Kdo byli jeho rodiče? Jaké bylo jeho povolání?

II. Přečtete si následující výroky a odpovězte, zda jsou podle Vás pravdivé nebo nepravdivé.

1. Zakladatel křesťanství se jmenoval Ježíš Kristus

PRAVDA   NEPRAVDA

2. Ježíš se narodil v roce nula

PRAVDA   NEPRAVDA

3. Ježíš se narodil v Betlémě

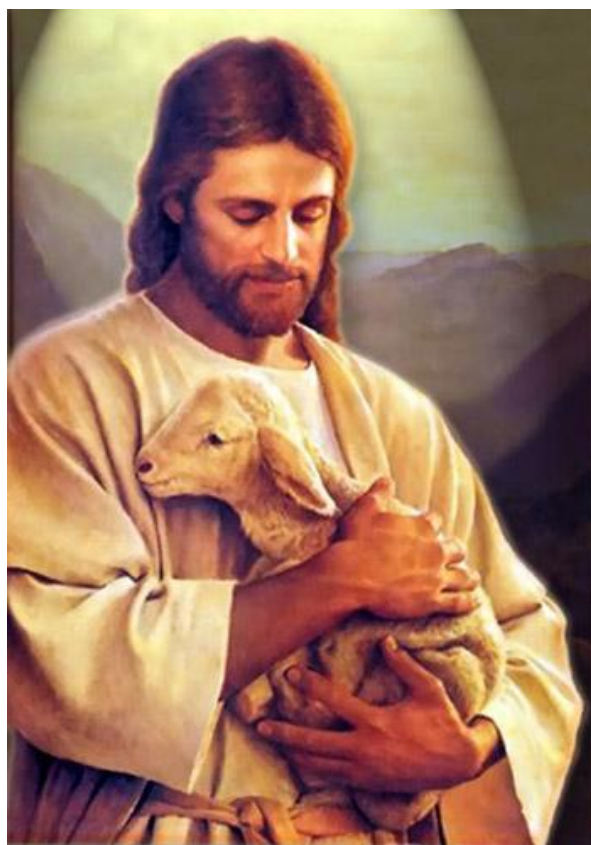
PRAVDA   NEPRAVDA

4. Ježíš musel nést svůj kříž na Golgotu

PRAVDA   NEPRAVDA

5. Ježíš zachránil cizoložnici před ukamenováním

PRAVDA   NEPRAVDA

[14]

III. Na internetové stránce www.biblenet.cz vyhledejte evangelia svatého Jana, Matouše, Marka a Lukáše. Srovnejte, jakými událostmi evangelia začínají.

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

5. Religionistika: islám, judaismus

(VY_32_INOVACE_45)

I. Přečtěte si následující výroky a rozhodněte, zda jsou pravdivé.

Judaismus a islám vyznávají stejného Boha. ANO NE

Svatá kniha islámu se jmenuje Tóra. ANO NE

Džihád je jeden z pilířů islámu. ANO NE

Islám a judaismus jsou monoteistická náboženství. ANO NE

Judaismus uznává Ježíše jako proroka. ANO NE

Základem Koránu je Pět knih Mojžíšových ANO NE

Islám i judaismus vycházejí z křesťanství. ANO NE

Mešita je místo, kde se muslimové setkávají k modlitbě. ANO NE

Talmud je výklad Tóry. ANO NE

Judaismus má více stoupenců než islám. ANO NE

Zakladatel judaismu je Mojžíš. ANO NE

Ramadán je postní měsíc židů. ANO NE

Jeruzalém je posvátným místem muslimů i židů. ANO NE

II. O správnosti svého rozhodnutí se přesvědč pomocí internetu.

III. Doplň chybějící slova. Pomoc hledej na internetu.

Jako projev úcty k Bohu si židé přikrývají hlavu ....., což je kulatá přiléhavá čepička. Na čele a na levé paži nosí při modlitbě ....., malé krabičky z černé kůže, obsahující pergamen s pasážemi z ....., připevněné pomocí řemínků z černé kůže. Místo setkávání věřících se nazývá ..... Modlíci se člověk stojí a kývá se v rytmu, který mu usnadňuje soustředění.

Pro muslimy je modlitba jedním z ..... pilířů islámu. Muslim se modlí ..... denně, vždy směrem k ..... K modlitbě ho svolává hlas ..... z věže, tzv. .... Modlitbě předchází umývání sloužící k očištění těla. Muslimové se modlí sami v soukromí, nebo hromadně. Společným místem modlení je ..... Modlitba vždy začíná slovy ..... akbar, tedy ..... je veliký.

IV. Co zachycují obrázky?

[15]

[16]

6. Religionistika: hinduismus

(VY_32_INOVACE_46)

I. Doplň:

1. Posvátnou řekou hinduismu je

.....

2. Posvátným zvířetem hinduismus je

.....

3. Hinduismus vzniká (kdy a kde)

.....

4. Hinduismus vyznává více bohů, jedná se tedy o

.....

5. Jedním ze symbolů hinduismu je svastika, co znamená?

.....

6. V Indii existoval kastovní systém, který byl sice zrušen, ale dodnes se dodržuje. Uveď příslušné kasty:

.....

.....

.....

.....

7. Tři hlavní bohové hinduismu jsou

.....

8. Posvátné texty hinduismu se jmenují

.....

[17]

[18]

II. Přečti si následující ukázkou.

O Rámnavámi

Rámajána a sláva Rámajány jsou jako příjemné měsíční světlo. Měsíční světlo totiž dává příjemný pocit chladu a radosti. Ne takový chlad jako v zimě, ale příjemný pocit. Všichni vnitřně hoříme ve 3 tapasech. Adhi bódhik, adhi dévik a adhi átmik – to jsou tři tapas. A Boží jméno, sláva Boha, může ztišit ten oheň v nás. Sláva Rámajány je obzvlášť příjemná pro bhakty, pro ty, kteří milují Boha. Jako je měsíční světlo velmi příjemné pro noční hmyz.

Velcí mudrci nekonečně opěvují slávu Boha v různých formách. Proto byste ve svém srdci neměli mít pochybnosti. S oddaností a láskou byste měli poslouchat o slávě Boha. Bez dvojnosti. Neměli byste dělat rozdíly mezi Božími inkarnacemi. Kdo je moudrý a kdo miluje Boha, není v dualitě a nemá pochybnosti.

V měsíci březnu, pro tento měsíc máme i jiný název – čaitra, a přichází 15 dní po Šivarátri, devátý den po novu, ve městě Ajódhja byla poprvé vydána Rámajána. Je to výročí inkarnace Pána Rámy. A védy říkají, že v ten den všechny svaté síly přicházejí do Ajódhji.

Všichni přišli do Ajódhji na oslavu Boha Rámy. Asurové, nágové, pakšové, lidé, světci, bohové, oddaní, všichni tam přicházeli oslavovat den inkarnace Boha Rámy. A tomu se říká Rámnavámi. Všichni velcí světci, kdekoli se nacházejí, v tento den slaví a opěvují slávu Boha Rámy.

Všichni mudrci se v ten den postí a jdou se koupat do svaté řeky Sarjú. A v srdcích si připomínají modrého Boha Rámu. Meditují a opakují jeho jméno a představují si modrého Boha Rámu v srdci.

Ve védách a puránách se říká, že když získáte daršan řeky Sarjú, když se dotknete této řeky a když se v této řece vykoupete, pak se odstraní všechny vaše hříchy. A jakmile získáte daršan svatého muže, jakmile se dotknete jeho svatých nohou, pak všechny hříchy zmizí. Protože tato řeka, je velmi čistá, jako světec. A když se v ní vykoupete, to znamená, když dostanete její daršan, Tulsídásdží říká: "Dokonce ani Sarasvatí není schopna popsat, jaký užitek je z toho, jaká je to sláva." Sarasvatí je bohyně moudrosti. Cokoli víte, v jakékoli oblasti života, v jakékoli profesi, všechny vědomosti, které máte, to je požehnání Sarasvatí. Sarasvatí znamená intelekt. Sarasvatí je dárkyně, je to zdroj poznání. Ale bhakta říká: "Když máte daršan, tak jste tak požehnaní, tak bohatí, že ani Sarasvatí to nemůže popsat." Jenom bhakta to ví, druzí ne. Daršan, satsang a boží slávu, Mistra a žáka, může chápat jenom ten, kdo má v srdci světlo.

(z přednášky svámího Mahéšvaránandy)

III. Uveďte typické znaky hinduismu, které najdeme v ukázce.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

IV. Diskutujte o tom, proč zůstává hinduismus hlavním náboženstvím Indie a proč se téměř nerozšiřuje dále po světě.

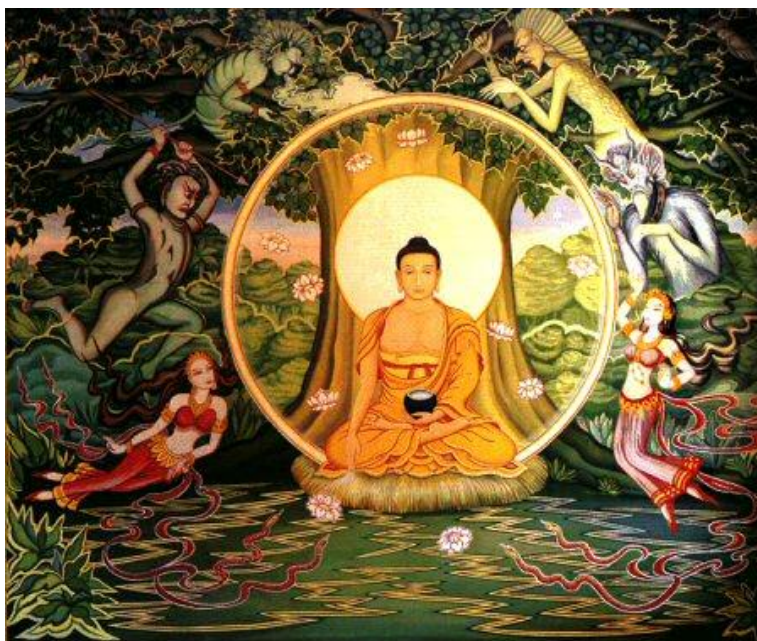
7. Religionistika: buddhismus

(VY_32_INOVACE_47)

I. Přečtěte si ukázkou a zodpovězte následující otázky.

„Dokud jsem, mnichové, nezískal patřičně jasný vhled a poznání čtyř ušlechtilých pravd ve všech těchto třech okruzích a dvanácti dílech, neprohlašoval jsem, že jsem ve světě s jeho bohy, s Márou a Brahmou, ani mezi tvorstvem se šramany a bráhmany, bohy a lidmi, dosáhl nejvyššího, úplného probuzení.

Avšak od té doby, mnichové, co jsem získal patřičně

[19]

jasný vhled a poznání čtyř ušlechtilých pravd ve všech těchto třech okruzích a dvanácti dílech, prohlašuji, že jsem ve světě s jeho bohy, s Márou a Brahmou, mezi tvorstvem se šramany a bráhmany, bohy a lidmi, dosáhl nejvyššího, úplného probuzení.

Vznikl ve mně vhled a poznání: nezvratné je osvobození mé mysli, toto je mé poslední zrození, nebude dalšího přerozování.“

Tak promluvil Vznešený a patero nadšených mnichů nalezlo v jeho slovech zalíbení.

zdroj: *Rozprava o roztočení kola zákona*, in Duchovní prameny života.

Praha, Vyšehrad 1997.

OTÁZKY K TEXTU:

1. Buddhismus je označován jako náboženství bez boha. V ukázce jsou však zmíněni dva bohové. Uveďte jejich jména a pokus se vysvětlit, jaké je jejich postavení v buddhismu.

.....

.....

.....

.....

2. V textu je popisován stav, který je v buddhismu označován jako nirvána. Najděte vhodný český ekvivalent k tomuto slovu. Čerpejte z ukázky nebo internetu.

.....

3. Kde v textu se mluví o reinkarnaci?

4. Kdo je v textu jmenován Vznešeným?

.....

II. Vyhledejte na internetu pojem BHAVAČAKRA. Co znamená?

.....

III. Najděte na internetu obrázek bhavačakry a zkopírujte jej (překreslete) do pracovního listu.

IV. Popište bhavačakru.

8. Religionistika: šintoizmus (VY_32_INOVACE_48)

I. Najděte na internetu základní informace o šintoismu (kdy a kde vzniká, co znamená slovo šintó, božstvo apod.). Informace zapište:

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

II. Přečtěte si následující ukázkou a odpovězte na otázky za textem.

O STVOŘENÍ ZEMĚ A O SPOJENÍ IZANAGIHO S IZANAMI

*Jednou stáli Izanami a Izanagi
na vznášejícím se nebeském mostě
a radili se mezi sebou, až si řekli:
Co kdyby tak byla pod námi země?
I spustili dolů
drahokamy ozdobený nebeský oštěp.
Jak jim nejistě pohybovali sem a tam, našli oceán.
Když oštěp vytáhli,
pěna, která skanula z jeho hrotu, se srazila, ztuhla
a stal se z ní ostrov.
Dali mu jméno Onogoro – Ostrov spontánního ztuhnutí.
Božská dvojice v zápětí na ostrov sestoupila
a usadila se tam.*

*Tehdy již oba toužili po tom stát se manželi
 a zplodili další kraje.
 Potom učinili z ostrova Onogoro ústřední pilíř země.
 Bůh se vydal nalevo a bohyně šla napravo.
 Každý z nich sám obešel ústřední pilíř země.
 Když se opět setkali, bohyně vykřikla první:
 „Ó, jak jsi krásný!
 Jaké štěstí potkat takového pěkného mladíka!“
 Bůh však byl nespokojen:
 „Jak to, že jsi promluvila první?
 Jsi přece žena!
 To není dobré znamení.
 První jsem měl promluvit já,
 protože jsem muž!
 Pojďme kolem dokola ještě jednou!“
 I šli.*

[21]

Zdroj: Kol. autorů. Prameny života – obraz člověka a světa ve starých kulturách.
 Praha, Vyšehrad 1982.

OTÁZKY K TEXTU:

1. Přináší ukázka nějaké ponaučení pro praktický život? Pokud ano, jaké?

.....

.....

.....

.....

2. Doložte, proč šintoisté považují Japonské ostrovy za posvátné.

.....

.....

.....

.....

3. Napište vysvětlení pojmů kami, ema, miko, omamori.

.....

.....

.....

.....

9. Religionistika: konfucionismus, taoismus

(VY_32_INOVACE_49)

I. Vyhledejte na internetu základní životopisná data o Konfuciovi a zapište si je.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

II. Přečtete si ukázkou a vypracujte úkol za textem.

KONFUCIUS: Rozpravy

Kniha první

1. Pravil Mistr: Učit se a včas si opakovat, čemu jsme se naučili, zdaž to není koneckonců potěšení? Přicházejí-li k nám přátelé z daleka, zdaž to není koneckonců radostné? Nejsme-li roztrpčeni, třebaže druzí neuznávají našich zásluh, zdaž to není koneckonců vše, čehož je možno od urozeného muže očekávat?

2. Pravil Mistr Jou: Ti, kdož se v soukromém životě dobře chovají k rodičům a k starším bratrům, zřídka projevují ve veřejném životě sklon odporovat vrchnostem. A nikdy se ještě nestalo, že by takoví muži podnítili revoluci. Urozený muž pracuje na kmeni. Když kmen pevně stojí, vzrůstá cesta. A zajisté kmenem Dobra je řádné chování vůči rodičům a vůči starším bratrům.

3. Pravil Mistr: Hladká řeč a vtíravé chování jsou zřídka části Dobra.

13. Pravil Mistr Jou:

*Ve svých slovech buď blízký spravedlnosti,
a budeš moci plnit své slovo.*

*Ve svém uctívání drž se Řádu,
a hanba nebude mít k tobě přístupu.*

*Ožeň se s tou, která nezhadila svého rodu,
a můžeš ji klidně představit svým předkům.*

Zdroj: Konfucius. Rozpravy. Mladá fronta, Praha, 1995.

ÚKOL K TEXTU:

Na základě textu vypište, jaké hodnoty jsou pro konfucianismus důležité.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[22]

III. Vyhledejte na internetu, co znamená pojem TAO.

.....

IV. Najděte na internetu symbol taoismu a jeho vysvětlení. Symbol zkopírujte (překreslete). Připojte stručné vysvětlení významu.

V. Taoismus a Konfucionismus nejsou náboženství. Spíš se jedná o filosofické směry.

Diskutujte o uvedeném výroku, uveďte argumenty, které ho podporují a argumenty, které ho vyvracejí.

III. Zařaď pojmy do správné skupiny.

Brahman, aramejšťina, bůh Mára, Hadždž, náboženství, synagoga, ateismus, muezzin, Pesach, ichtys, Višnu, šoa, Jošua, Jadžurvéda, Bible, Sidharta Gautama, Talmud, Al Fátiha, Ganga, Bhavačakra, džihád, vidja, posvátno, súra, rabín, animismus, nirvána, čtyři vznešené pravdy, evangelium, teologie

RELIGIONISTIKA

HINDUISMUS

BUDDHISMUS

JUDAISMUS

KŘESŤANSTVÍ

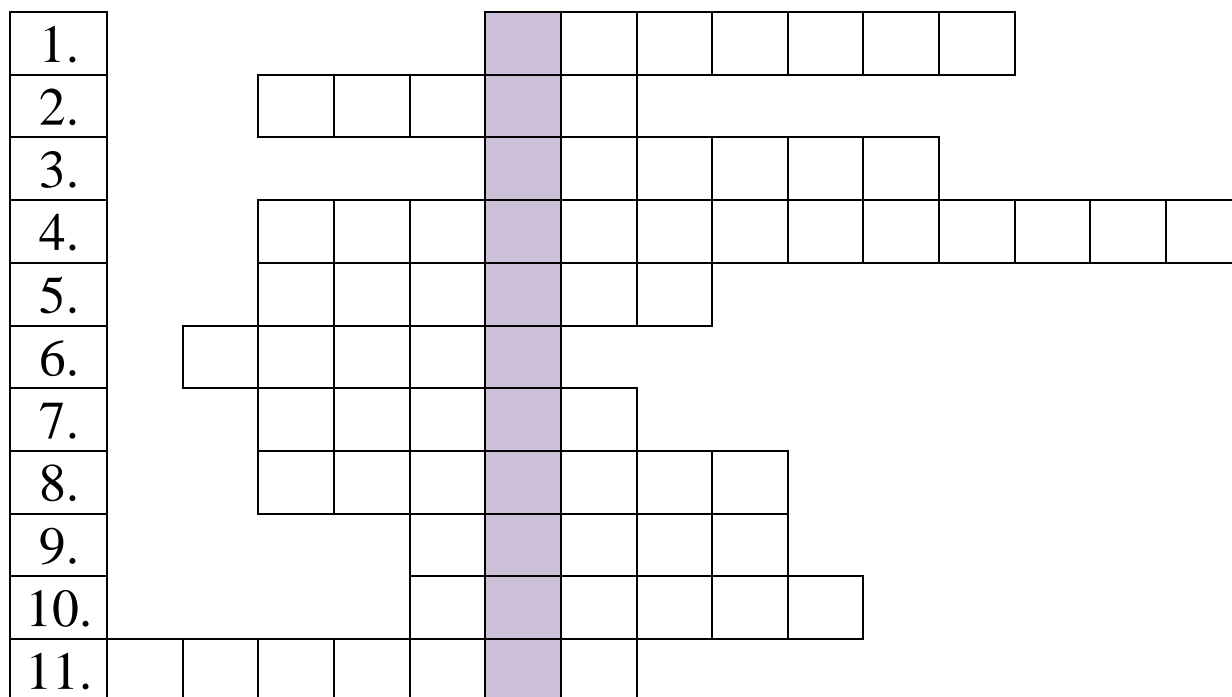
ISLÁM

III. Všechny pojmy vysvětlete.

11. Religionistika: opakování (křížovka)

(VY_32_INOVACE_51)

I. Vyluštěte křížovku.

1. vyvanutí v buddhismu
2. posvátná kniha islámu
3. Sidharta Gautama
4. náboženství založené Zarathustrou
5. začátek islámského letopočtu
6. bůh židů
7. bůh hinduistů
8. jméno Ježíše přidané po jeho smrti
9. počet vznešených pravd v buddhismu
10. opak poznání v hinduismu
11. Muhamadův zprostředkovatel slova božího (z arabštiny)

II. Na internetu vyhledejte definici pojmu, který vyšel v tajence. Dvě definice zkopírujte (přepište). Diskutujte o jejich kladech a záporech.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

III. Vytvoř svou vlastní křížovku s religionistikou tematikou.

12. Zdroje textů, obrázků

ZDROJE TEXTŮ

Pöppelmann Ch. Omyly lidstva. Ottovo nakladatelství, Praha. 2008.

Konfucius. Rozpravy. Mladá fronta, Praha, 1995.

Kol. autorů. Prameny života – obraz člověka a světa ve starých kulturách. Praha, Vyšehrad 1982.

Rozprava o roztočení kola zákona, in Duchovní prameny života. Praha, Vyšehrad 1997.

[online] [cit. 2012-01-13]. Dostupný z WWW: < <http://www.hinduismus.cz/texty/>>

[online] [cit. 2012-01-16]. Dostupný z WWW: < http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/o/4110-03--obyvatelstvo_hlasici_se_k_jednotlivym_cirkvim_a_nabozenskym_spolecnostem>

ZDROJE OBRÁZKŮ

[1] [online] [cit. 2012-02-06]. Dostupný z WWW: < http://www.google.cz/imgres?q=sv%C4%9Btov%C3%A1+n%C3%A1bo%C5%BEenstv%C3%AD&um=1&hl=cs&sa=N&biw=1280&bih=666&tbnid=4BCGFPSV58N0UM:&imgrefurl=http://www.bonn-evangelisch.de/aktuell/archiv-2008-94DD832A34DD440DBD87674800237C95.php&docid=NBc9ZuMQIXp-GM&imgurl=http://www.bonn-evangelisch.de/Bilderintern/Weltreligionen.jpg&w=1192&h=804&ei=5y05T_eoJvHP4QTLolmhCw&zoom=1&iact=hc&vpx=186&vpy=404&dur=2156&hovh=184&hovw=273&tx=234&ty=112&sig=107008497675999510063&page=2&tbnh=140&tbnw=208&start=18&ndsp=20&ved=1t:429,r:5,s:18>

[2] [online] [cit. 2012-02-06]. Dostupný z WWW: < <http://www.symbols.net/guide/religions/>>

[3] [online] [cit. 2012-02-06]. Dostupný z WWW: < <http://www.symbols.net/guide/religions/>>

[4] [online] [cit. 2012-02-06]. Dostupný z WWW: < <http://www.symbols.net/guide/religions/>>

[5] [online] [cit. 2012-02-06]. Dostupný z WWW: < <http://www.symbols.net/guide/religions/>>

[6] [online] [cit. 2012-02-06]. Dostupný z WWW: < <http://www.symbols.net/guide/religions/>>

[7] [online] [cit. 2012-02-06]. Dostupný z WWW: < <http://www.symbols.net/guide/religions/>>

[8] [online] [cit. 2012-02-06]. Dostupný z WWW: < <http://www.symbols.net/guide/religions/>>

[9] [online] [cit. 2012-02-06]. Dostupný z WWW: <

http://www.google.cz/imgres?q=confucianism+symbol&um=1&hl=cs&biw=1280&bih=666&tbm=isch&tbnid=n9uWllpi4Mmy5M:&imgrefurl=https://uni.hi.is/brb42/%25C3%25BEjo%25C3%25B0ernistruarbrog%25C3%25B0/konfusiusismi/&docid=g1nVNSUsG1RpFM&imgurl=http://uni.hi.is/brb42/files/2011/05/confucianism_symbol.png&w=747&h=800&ei=zDU5T8PmG8ak4gSYjY2hCw&zoom=1&iact=hc&vpx=329&vpy=190&dur=1109&hovh=232&hovw=217&tx=117&ty=68&sig=107008497675999510063&page=1&tbnh=140&tbnw=131&start=0&ndsp=21&ved=1t:429,r:1,s:0>

[10] [online] [cit. 2012-02-06]. Dostupný z WWW: < <http://www.symbols.net/guide/religions/>>

[11] [online] [cit. 2012-02-06]. Dostupný z WWW: <

http://www.google.cz/imgres?q=symbol+zoroastrismus&um=1&hl=cs&biw=1280&bih=666&tbm=isch&tbnid=TZTInfdryim5SM:&imgrefurl=http://de.wikipedia.org/wiki/Zoroastrismus&docid=YGjo69R6V0oKsM&imgurl=http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/80/Faravahar.png/220px-Faravahar.png&w=220&h=138&ei=VDU5T_yRCvT34QToiZmhCw&zoom=1&iact=hc&vpx=559&vpy=367&dur=424&hovh=110&hovw=176&tx=108&ty=71&sig=107008497675999510063&page=2&tbnh=110&tbnw=176&start=17&ndsp=25&ved=1t:429,r:2,s:17>

[12] [online] [cit. 2012-02-08]. Dostupný z WWW: <

http://www.google.cz/imgres?q=desatero+bo%C5%BE%C3%ADch+p%C5%99ik%C3%A1z%C3%A1n%C3%AD&hl=cs&sa=X&gbv=2&biw=1280&bih=666&tbm=isch&tbnid=ToJE8hc9f7Vj-M:&imgrefurl=http://www.jenikov.net/view.php%3Fcislocianku%3D2008050004&docid=GSO5Xio-z3dENM&imgurl=http://www.jenikov.net/storage/200804071409_y7.jpg&w=300&h=400&ei=MR05T87mDeXO4QTpsqShCw&zoom=1&iact=hc&vpx=175&vpy=268&dur=187&hovh=259&hovw=194&tx=108&ty=115&sig=107008497675999510063&page=1&tbnh=144&tbnw=108&start=0&ndsp=18&ved=1t:429,r:6,s:0>

[13] [online] [cit. 2012-02-08]. Dostupný z WWW: < <http://www.pharmart.de/assets/images/cranach-alt-adam-eva.jpg>>

[14] [online] [cit. 2012-02-08]. Dostupný z WWW: <

<http://www.google.cz/imgres?q=je%C5%BE%C3%AD%C5%A1&hl=cs&biw=1280&bih=666&gbv=2&tbm=isch&tbnid=kds4m8m3J69GWM:&imgrefurl=http://www.lumendei.cz/jezis-kristus.htm&docid=sr5M0N-hrKiMZM&imgurl=http://www.lumendei.cz/jesus-christ.jpg&w=350&h=498&ei=BSU5T7imDOek4ATfiLGhCw&zoom=1&iact=hc&vpx=169&vpy=283&dur=4681&hovh=268&hovw=188&tx=149&ty=189&sig=107008497675999510063&page=1&tbnh=131&tbnw=90&start=0&ndsp=24&ved=1t:429,r:16,s:0>>

[15] [online] [cit. 2012-02-08]. Dostupný z WWW: <

http://www.google.cz/imgres?q=tefil%C3%ADn&hl=cs&biw=1280&bih=666&gbv=2&tbm=isch&tbnid=metOiPCc9x7R4M:&imgrefurl=http://tefillinymezuzot.blogspot.com/&docid=_WLEXdZu2N42jM&imgurl=http://4.bp.blogspot.com/_GoXYPiaviU0/SKCS_mrbWHI/AAAAAAAHcg/A7aN0eFbR0U/s320/tefilin.bmp&w=184&h=227&ei=vX86T_vUCMHP4QS395n9Cg&zoom=1&iact=hc&vpx=1061&vpy=309&dur=4064&hovh=181&hovw=147&tx=9>

0&ty=139&sig=107008497675999510063&page=1&tbnh=167&tbnw=146&start=0&ndsp=20&ved=1t:429,r:12,s:0>

[16] [online] [cit. 2012-03-01]. Dostupný z WWW: <
http://www.turismo.cz/assets/country/sae/nabozenstvi_islam-nahled.jpg>

[17] [online] [cit. 2012-03-13]. Dostupný z WWW: <
[\[18\] \[online\] \[cit. 2012-03-13\]. Dostupný z WWW: <
\[\\[19\\] \\[online\\] \\[cit. 2012-03-14\\]. Dostupný z WWW: <
\\[\\\[20\\\] \\\[online\\\] \\\[cit. 2012-03-16\\\]. Dostupný z WWW: <
\\\[\\\\[21\\\\] \\\\[online\\\\] \\\\[cit. 2012-03-16\\\\]. Dostupný z WWW: <
\\\\[\\\\\[22\\\\\] \\\\\[online\\\\\] \\\\\[cit. 2012-03-18\\\\\]. Dostupný z WWW: <
<http://www.google.cz/imgres?q=konfucius&hl=cs&biw=1280&bih=666&gbv=2&tbn=isch&tbnid=n>\\\\]\\\\(http://www.google.cz/imgres?q=IZANAGI+A+IZANAMI&hl=cs&sa=X&gbv=2&biw=1280&bih=666&tbn=isch&tbnid=MENUjfx_pgI2MM:&imgrefurl=http://www.matthewmeyer.net/blog/2010/01/18/oh-my-kami-izanagi-and-izanami&docid=ebU4FAeD7JartM&imgurl=http://www.matthewmeyer.net/wordpress/wp-content/uploads/2010/01/izanagiizanami.jpg&w=470&h=527&ei=g0Q5T8-cBunj4QSVyMmhCw&zoom=1&iact=hc&vpx=370&vpy=286&dur=3447&hovh=238&hovw=212&tx=90&ty=142&sig=107008497675999510063&page=1&tbnh=140&tbnw=125&start=0&ndsp=20&ved=1t:429,r:8,s:0></p>
</div>
<div data-bbox=\\\\)\\\]\\\(http://www.google.cz/imgres?q=IZANAGIHO+S+IZANAMI&hl=cs&gbv=2&biw=1280&bih=666&tbn=isch&tbnid=5QNndDEZYEnSJM:&imgrefurl=http://kameko-chan.blog.cz/1001&docid=DHZwCdmXEzW33M&imgurl=http://lenguacisneros.files.wordpress.com/2009/10/izanagi_and_izanami_r.jpg&w=488&h=300&ei=zKI5T92cIrTP4QTogJGhCw&zoom=1&iact=hc&vpx=260&vpy=191&dur=6715&hovh=176&hovw=286&tx=174&ty=72&sig=107008497675999510063&page=1&tbnh=99&tbnw=161&start=0&ndsp=22&ved=1t:429,r:1,s:0></p>
</div>
<div data-bbox=\\\)\\]\\(http://www.google.cz/imgres?q=buddha&hl=cs&sa=X&biw=1280&bih=666&tbn=isch&prmd=imvnsb&tbnid=95bx3xq2jcSQOM:&imgrefurl=http://www.utilitarianism.com/gautama-buddha.html&docid=Z0k85UW9j6GQsM&imgurl=http://www.utilitarianism.com/gautama-buddha.jpg&w=450&h=377&ei=r1A5T_mrDK_44QTwlpyhCw&zoom=1&iact=hc&vpx=838&vpy=177&dur=1134&hovh=205&hovw=245&tx=138&ty=127&sig=107008497675999510063&page=1&tbnh=133&tbnw=164&start=0&ndsp=22&ved=1t:429,r:5,s:0></p>
</div>
<div data-bbox=\\)\]\(http://www.google.cz/imgres?q=hinduismus&um=1&hl=cs&sa=N&biw=1280&bih=666&tbn=isch&tbnid=od4IC634pBehOM:&imgrefurl=http://www.volny.cz/j.volesky/indie/indie.html&docid=JZPrTYcbJidu4M&imgurl=http://www.volny.cz/j.volesky/indie/037.jpg&w=500&h=332&ei=g4U6T9OsIse g4gSoqvGPCw&zoom=1&iact=hc&vpx=961&vpy=116&dur=371&hovh=183&hovw=276&tx=182&ty=154&sig=107008497675999510063&page=4&tbnh=157&tbnw=224&start=76&ndsp=27&ved=1t:429,r:6,s:76></p>
</div>
<div data-bbox=\)](http://www.google.cz/imgres?q=hinduismus&um=1&hl=cs&sa=N&biw=1280&bih=666&tbn=isch&tbnid=AxqaMCRoCR21XM:&imgrefurl=http://indie.travelon.cz/obyvatelstvo/&docid=X3-aoOBloa2FFM&imgurl=http://indie.travelon.cz/data/images/image/man.jpg&w=225&h=300&ei=gYA6T8eCEOyP4gSwmfHRCg&zoom=1&iact=hc&vpx=1057&vpy=237&dur=234&hovh=240&hovw=180&tx=122&ty=134&sig=107008497675999510063&page=7&tbnh=147&tbnw=109&start=155&ndsp=27&ved=1t:429,r:13,s:155></p>
</div>
<div data-bbox=)

TLgj17EhLKmyM:&imgrefurl=http://etc.usf.edu/clipart/7500/7548/confucius_7548.htm&docid=Hs6dzZsjR3FeUM&imgurl=http://etc.usf.edu/clipart/7500/7548/confucius_7548_lg.gif&w=518&h=700&ei=3Tw5T5qnI63V4QSkw7WhCw&zoom=1&iact=hc&vpx=972&vpy=290&dur=3902&hovh=261&hovw=193&tx=126&ty=167&sig=107008497675999510063&page=1&tbnh=150&tbnw=106&start=0&ndsp=23&ved=1t:429,r:21,s:0>